

הכנסת ועדת האתיקה

ירושלים, כ"ח בתמוז התשס"ט
20 ביולי 2009

לכבוד
חברי הכנסת

חברי הכנסת הנכבדים,

ועדת האתיקה, בישיבתה ביום כ"ב בתמוז התשס"ט (14 ביולי 2009), החליטה להניח על שולחן הכנסת את החלטתה בענין פנייתו של היועץ המשפטי לממשלה, והקובלנות שהוגשו נגד חה"כ רוני בר-און, בגין הצבעתו הכפולה מיום כ"ז באייר התשס"ג (29 במאי 2003), והעבירות האתיות הנוספות שנעברו בעקבותיה.

אין ספק שחה"כ בר-און עבר עבירות אתיות חמורות, הן בעצם ההצבעה הכפולה, והן בהתנהלותו לאחר הצבעה זו.

וועדת האתיקה רואה בנושא קבלת ההחלטות על ידי הכנסת, ההצבעה וההשתתפות בה, את נשמת אפה של הדמוקרטיה ואת לב לבה של העבודה הפרלמנטרית. כל פגיעה בהצבעה או שיבוש סדרי ההצבעה על ידי חבר הכנסת, גם אם נעשו כתוצאה מאי הבנה, נורמה פסולה שאולי נהגו בה חלק מחברי הכנסת, טעות בשיקול הדעת, בלבול או כל סיבה אחרת – מהווים פגיעה חמורה ביותר בדמוקרטיה וסכנה ממשית לקיומה.

יחד עם זאת, חשיפת הסרטון כשש שנים לאחר האירוע, מורה על כשלים שונים של גורמי החקירה שפעלו בכנסת, בפרקליטות ובמשטרה. כשלים אלה אמנם אינם רלוונטיים לעצם סוגיית התנהגותו של ח"כ בראון, אולם בפועל הביאו לכך שוועדת האתיקה נדרשת לעניין בעיתוי בעייתי, כשש שנים לאחר האירוע. בפרק זמן זה חל שינוי משמעותי בתרבות ההצבעות בכנסת.

כיום ברור למעלה מכל ספק לכל חבר כנסת כי בהצבעה כפולה אין רק עבירה אתית, אלא אף עבירה פלילית, חברי הכנסת נזהרים מכל משמר שלא להצביע במקום חבריהם, ומאז שנת 2003 לא נתגלה אף לא מקרה אחד נוסף של הצבעה כפולה.

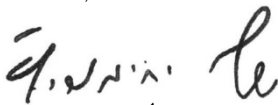
ועדת האתיקה סבורה כי נוכח השינוי העמוק והראוי שהתרחש בנושא זה בקרב חברי הכנסת, הענשתו של חה"כ בר-און בהרחקתו מהמליאה לתקופה מסוימת, שש שנים אחרי האירוע, אינה נדרשת לצורך הרתעתם של חברי הכנסת מלהצביע הצבעה כפולה, שכן כלל חברי הכנסת כבר מודעים לחומרת המעשה ולצדדיו הפליליים.

נוכח סיבה זאת וסיבות נספות המפורטות במסמך שלפניכם, הוועדה החליטה להטיל על חה"כ בר-און את העונש החמור ביותר שבסמכותה להטיל, שאין בו כדי לפגוע בזכויותיו כחבר בכנסת הנוכחית.

לפיכך, בתוקף סמכותה לפי סעיף 13(ד)(3א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, החליטה ועדת האתיקה להטיל **נזיפה חמורה** על חה"כ בר-און בגין ההצבעה הכפולה ובגין המשך התנהלותו בפרשיה זו, תוך מתן פומבי לקביעותיה בדבר כלל העבירות האתיות שעבר חה"כ בר-און בתקופה האמורה.

ההחלטה המפורטת מונחת לפניכם.

בכבוד רב,

חה"כ שלי יחימוביץ
יו"ר ועדת האתיקה

החלטה מס' 6/18

**החלטה של ועדת האתיקה
בעניין פנייתו של היועץ המשפטי לממשלה
ובקובלנותיהם של הפורום המשפטי למען ארץ ישראל ושל מר עמוס כהן
נגד חה"כ רוני בר-און בעניין ההצבעה הכפולה ביום כ"ז באייר התשס"ג (29 במאי 2003)
מיום כ"ב בתמוז התשס"ט (14 ביולי 2009)**

1. הקובלנות נגד חה"כ בר-און והעברת ממצאי היועץ המשפטי לממשלה

ביום י"ט בחשוון התשס"ט (17 בנובמבר 2008) פורסם בכלי התקשורת סרטון שבו נצפה חה"כ רוני בר-און מצביע הצבעה כפולה. הסרטון מתעד את חה"כ בר-און מצביע ממקומו וכן ממקומה של חה"כ לשעבר ענבל גבריאלי, כאשר זו עומדת כשגבה מופנה לעמדת ההצבעה.

מדובר בהצבעה מס' 7 מיום כ"ז באייר התשס"ג (29 במאי 2003), שהתקיימה כחצי שעה לפני הצבעה מס' 10 שבגינה הורשע חה"כ לשעבר יחיאל חזן בבית המשפט בשל הצבעה כפולה במקומה של חה"כ לשעבר גבריאלי.

אחרי הפרסום, הגיעו לוועדת האתיקה קובלנות נגד חה"כ בר-און. בקובלנות נטען כי חה"כ בר-און עבר כמה עבירות אתיות בפרשיה זו, כפי שיפורט להלן. בשל הקרבה למועד הבחירות, ובשל הבדיקה המשטרית שהתנהלה בעניין זה באותה התקופה, החליטה ועדת האתיקה של הכנסת ה-17 כי המשך הטיפול בקובלנות יועבר לידי ועדת האתיקה של הכנסת ה-18 ויתקיים אחרי הבחירות.

ביום י' בכסלו התשס"ט (7 בדצמבר 2008), הגיש חה"כ לשעבר יחיאל חזן בקשה למשפט חוזר, בטענה כי התגלתה ראייה חדשה שעשויה להביא לזיכויו. עד עתה עדיין לא ניתנה החלטה בעניין.

עם תום הבדיקה המשטרית בעניינו של חה"כ בר-און, התפרסמה ביום כ"ב בשבט התשס"ט (16 בפברואר 2009) החלטת היועץ המשפטי לממשלה שלא לפתוח בחקירה פלילית נגד חה"כ בר-און, וכן פורסם כי הממצאים יועברו לוועדת האתיקה.

מאחר שחרף הפרסום, ועדת האתיקה לא קיבלה לידיה את הממצאים, היא פנתה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה לקבלם. ביום ט' בסיון התשס"ט (1 ביוני 2009) העביר היועץ המשפטי לממשלה לידי הוועדה את החלטתו.

מנוסח הודעתו של היועץ המשפטי לממשלה עולה כי החלטתו התבססה בעיקר על חקירתה הנוספת של חה"כ לשעבר גבריאלי שהתקיימה במהלך הבדיקה המשטרית, ובה אמרה שאף שאינה זוכרת את האירוע, היא אינה שוללת את האפשרות כי הצבעתו של חה"כ בר-און היתה בהסכמתה. נוכח כך קבע היועץ המשפטי לממשלה כי ספק רב אם בנסיבות אלו נעברה עבירה פלילית.

היועץ המשפטי לממשלה אף החליט כי גם השתתפותו של חה"כ בר-און כיו"ר ועדת הכנסת בדיונים שעסקו בהסרת חסינותם של חה"כ יחיאל חזן ומיכאל גורלובסקי, אינה עולה עד כדי עבירה פלילית. עם זאת, קבע היועץ המשפטי לממשלה כי ממצאים אלה יועברו לוועדת האתיקה על מנת שזו תבחן את התנהלותו של בר-און בפרשה, מן ההיבט האתי.

להלן יפורטו העבירות האתיות השונות אשר בקובלנות נטען כי בוצעו על ידי חה"כ בר-און, תגובתו של חה"כ בר-און, והתייחסות הוועדה לכל אחת מהן.

2. ההצבעה הכפולה

בקובלנות נטען כי עצם הצבעתו של חה"כ בר-און במקומה של חה"כ גבריאלי מהווה עבירה אתית חמורה ביותר. נטען, כי הצבעתו של חבר הכנסת במקום חברו, אף אם הוא נוכח באולם, הינה אסורה בתכלית האיסור, וכי התנהגות שכזו פוגעת פגיעה חמורה בתקינות החקיקה, בכבוד הכנסת וביסודות הדמוקרטיה.

בקובלנות הובא כתקדים העונש החמור שהטילה וועדת האתיקה על חה"כ לשעבר גורלובסקי, שנענש בהרחקה משיבות מליאת הכנסת וועדותיה למשך ארבעה חודשים, וזאת על אף שהודה מיוזמתו בהצבעה כפולה.

טענתו העיקרית של חה"כ בר-און בתגובתו היא שיש להבחין, מבחינת רמת חומרת העבירה, בין מצב שבו חבר הכנסת שבמקומו הצביעו נמצא באולם, ובין מקרה שבו חבר הכנסת אינו נמצא באולם, וממילא גם לא נתן את הסכמתו להצבעה.

עוד טען חה"כ בר-און להגנתו, כי משך כהונתו בכנסת היה אז שלושה חודשים בלבד, וכי למרות שכיום הנורמה האוסרת הצבעה במקומו של חבר כנסת אחר ברורה לכל, באותה תקופה היא לא היתה ברורה די הצורך.

יצויין כי טענתו זו של חה"כ בר-און היא הבסיס העיקרי להתמודדותו עם כל שאר הטענות האתיות המפורטות בקובלנות העוסקות בהתנהלותו בהמשך הפרשיה, כפי שיפורטו להלן.

במהלך עדותו בוועדה, חה"כ בר-און הבהיר כי הוא כלל לא זכר את האירוע, וכי למד לראשונה על קיומו של הסרטון משליח של חה"כ חזן שפנה אליו בעניין זה מספר חודשים לפני פרסום הכתבה. רק אז, לדבריו, הבין לראשונה כי הצביע הצבעה כפולה.

לדבריו, הקלטת היתה בידי הכנסת והפרקליטות, ומחדלם הוא שהביא לכך שהוא נאלץ כעת, שש שנים לאחר המעשה, לתת את הדין בפני וועדת האתיקה. עוד ציין בפני הוועדה כי לטעמו הקובלנות הוגשו נגדו ממניעים של רדיפה פוליטית, אך הסכים כי יחד עם זאת הוועדה צריכה לבחון את הטענות לגופן. חה"כ בר-און אף טען שבבחירתו מחדש לכנסת אחרי שהדבר פורסם ברבים יש כדי להראות למפרע כי במעשיו לא היתה פגיעה באמון הציבור, שכן הציבור שב ובחר בו לכנסת.

לגופו של עניין, חה"כ בר-און טען כי הוא ראה בהצבעתו הכפולה בנוכחות חברת הכנסת דבר שיגרתו, וכי הוא לא יכול לשלול את האפשרות כי פעל כך גם במקרים נוספים. עוד טען, כי בשל כך לא נצרבה אז בתודעתו כי פעל באופן פסול, אף כי כיום הוא מודע לכך שאין להצביע במקום חבר כנסת אחר, יהיו הנסיבות אשר יהיו.

בעדותו בפני הוועדה אמר חה"כ בר-און כי מאחר והוא אינו זוכר את האירוע אירוע ההצבעה הכפולה, הוא גם אינו יכול לזכור האם חה"כ גבריאלי נתנה או לא נתנה לו את רשותה להצביע במקומה.

בעניין זה החליטה הוועדה כי כיוון שאינה ועדה חוקרת אין ביכולתה לרדת לחקר השאלה אם נתנה או לא נתנה גבריאלי את הסכמתה, וכי אף אם הטענה היתה נטענת בצורה פוזיטיבית, ואף היו מובאות ראיות בפני הוועדה לכך שחה"כ גבריאלי אכן נתנה את רשותה להצבעתו הכפולה של חה"כ בר-און, הוועדה סבורה שמהבחינה האתית אין לייחס לשאלה זו משקל רב.

הוועדה דוחה מכל וכל את הניסיון להיתלות בנורמות פסולות, שייתכן שניתן אולי לטעון שהיו חברי כנסת נוספים שנהגו אותן שלא כדין. הוועדה רואה בהצבעת חבר הכנסת במקום חברו, בין אם נוכח במליאה ובין אם לאו, בין אם קיבל את "רשותו" ובין אם לאו, עבירה אתית חמורה, הפוגעת ביסודות המשטר הדמוקרטי, ואף סותרת במפורש את החלטת ועדת הכנסת המופיעה בתקנון הכנסת.

בהקשר זה ראוי לצטט את החלטת ועדת האתיקה מיום י' בסיון התשס"ג (10 ביוני 2003) שעסקה בהצבעתו הכפולה של חה"כ גורלובסקי:

"נושא קבלת ההחלטות על ידי הכנסת, ההצבעה וההשתתפות בה מעוגנים בחוק יסוד, הם נשמת אפה של הדמוקרטיה ומהווים את לב לבה של העבודה הפרלמנטרית.

כל פגיעה בהצבעה או שיבוש סדרי ההצבעה על ידי חבר הכנסת, גם אם נעשו כתוצאה מאי הבנה, חולשה רגעית, טעות בשיקול הדעת, עייפות, בלבול או כל סיבה אחרת – מהווים פגיעה חמורה ביותר בדמוקרטיה וסכנה ממשית לקיומה."

ועדת הכנסת, בהחלטתה מיום י' בטבת התשנ"ו (2 לינואר 1996) קבעה
במפורש:

**"חבר הכנסת אינו יכול להצביע בהצבעה אלקטרונית או בכל הצבעה
אחרת במקום חבר כנסת אחר, תהיינה הנסיבות אשר תהיינה".**

כאמור בקביעתה המפורשת של ועדת הכנסת, אשר הבהירה מהי הנורמה
הנדרשת מחברי הכנסת, ועשתה זאת שבע שנים לפני הצבעתו הכפולה של חה"כ
בר-און, אין שום נסיבה בה יכול חבר הכנסת להתלות בכדי להכשיר את הצבעתו
בשמו של חבר כנסת אחר.

החלטת ועדת הכנסת מופיעה בתקנון הכנסת, וברי לכל שזוהי הנורמה
המחייבת את חברי הכנסת, אז כעתה. לדעת ועדת האתיקה לא יעלה על הדעת
כי בו בזמן שבמסגרת התקנון מופיע במפורש איסור על הצבעה במקום חבר
כנסת אחר "תהיינה הנסיבות אשר תהיינה", תשמע טענה לפיה ניתן לקבל
נורמה הפוכה, כנורמה שבהתנהגות, ולהכשירה למפרע. הוועדה דוחה אפשרות
זאת מכל וכל, בוודאי בעניין הנוגע לאחד מעקרונות המשטר הדמוקרטיים של
המשכן - זכותו וחובתו של חבר הכנסת להצביע בעצמו על פי שיקול דעתו
הבלעדי.

וועדת האתיקה קובעת כי בהצבעתו הכפולה הפר חה"כ בר-און את כלל 1א(4)
לכללי האתיקה של חברי הכנסת, הקובע כי חבר הכנסת "ישמור על כבוד
הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת
את מעמדו כחבר הכנסת, ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת".

סטיה מן האמת בעדותו של חה"כ בר-און במשטרה

.3

טענה נוספת אשר עלתה בקובלנות הייתה כי חה"כ בר-און לא אמר אמת
בחקירת המשטרה. זאת על סמך הפרסומים בתקשורת לפיהם חה"כ בר-און טען
בעדותו במשטרה בסמוך לאירוע, כי לא הצביע במקומה של חה"כ גבריאל.
נטען, שמדובר בעבירה אתית חמורה, שכן כל סטיה מן האמת של חבר כנסת,
ובמיוחד סטיה מן האמת בחקירת משטרה, פוגעת באמון הציבור בחברי הכנסת.

בתגובתו לטענה זו טען חה"כ בר-און כי "עדותי במשטרה נסבה גם היא אודות
הצבעה מספר 10, אליה מתייחס החוקר במפורש. גם לגבי השאלה הכללית,
לקראת סוף העדות, תשובתי עולה בקנה אחד עם מצב התודעה שלי כי בהצבעה
מס' 7 לא פעלתי בניגוד למותר".

בעדותו בוועדה הדגיש חה"כ בר-און כי התייחס להצבעתו הכפולה בהצבעה מס'
7 כדבר שבשגרה, ולא ראה בו כל פסול בשל נוכחותה של חה"כ גבריאל במליאה,
ולכן במהלך עדותו במשטרה כלל לא זכר שהצביע במקומה של חה"כ גבריאל.

הוועדה עיינה בפרוטוקול עדותו של חה"כ בר-און במשטרה שנתנה כחודש וחצי
אחרי האירוע, ומצאה כי לקראת סוף העדות, נשאל חה"כ בר-און שתי שאלות
כלליות, שאינן נוגעות דווקא להצבעה זו או אחרת, ומתייחסות לערב ההצבעות
כולו, הכולל גם את הצבעה מספר 7 שבה הצביע בר-און במקומה של חה"כ
גבריאל.

לשאלות אלו ענה חה"כ בר-און כי אינו זוכר שראה חבר כנסת כלשהו מצביע
הצבעה כפולה באותו ערב הצבעות, וכי הוא שולל את האפשרות כי נתבקש או
ביקש מחבר כנסת כלשהו להצביע במקומו.

יצוין, כי דבריו אלו של חה"כ בר-און הוגשו לבית המשפט כחלק מעדותו
במשפטו של חה"כ חזן.

ועדת האתיקה דוחה את טענתו של חה"כ בר-און לפיה רשאי היה לסבור נכון
לזמן ההצבעה כי בהתנהגותו אין כל דופי. טענה זו אף עומדת בניגוד מפורש
להחלטת ועדת הכנסת שצוטטה לעיל משנת 1996. זאת ועוד, עדותו של חה"כ
בר-און במשטרה היתה לאחר שהפרשה התפרסמה ולאחר שנמתחה ביקורת

ציבורית קשה על ההצבעות הכפולות לסוגיהן, כך שבנקודת זמן זו וודאי ידע שיש במעשיו דופי. הוועדה מתקשה לקבל את הסבריו של חה"כ בר-און לפיהם כלל לא זכר שהצביע במקומה של חה"כ גבריאל בזמן חקירתו במשטרה, זאת מאחר וראה בהצבעתו הכפולה "עניין שבשגרה". גם בכך הפר חה"כ בר-און את כלל האתיקה שהובא לעיל.

לחץ פסול על כתבים שלא לפרסם את ההצבעה הכפולה

.4

בקובלנות הובאו כתבות של עיתונאים שהיו בכנסת בעת ההצבעות הכפולות, ובהן נכתב כי חה"כ בר-און "הזהיר כל כתב בשטח שלא יעז לסבך אותו חס וחלילה בפרשיה זו".

בתגובתו לטענה זו טען חה"כ בר-און כי סבר שהכתבים מבקשים לדווח כי הוא בין החשודים בהצבעה כפולה בהצבעה מס' 10, וכי בדבריו לכתבים לא התייחס להצבעה מס' 7, ולפיכך "הודעתי לכתבים ששאלוני על כך, כי פרסום כזה, בכל הנוגע אלי, יהיה בבחינת דיבה".

בעניין זה אין בידי הוועדה לרדת לחקר העובדות, כל שאמר חה"כ בר-און הוא מה שלפנינו, לו היתה מתקבלת בוועדת האתיקה תלונה מעיתונאי בעניין זה הייתה הוועדה שומעת את טענותיו, אך הדבר לא קרה.

ניגוד עניינים במסגרת כהונה כיו"ר ועדת הכנסת

.5

טענה נוספת שהועלתה בקובלנות היא שחה"כ בר-און היה בניגוד עניינים בשעה שעמד בראש וועדת הכנסת, והתנגד באופן נחרץ לבקשת היועץ המשפטי לממשלה להסרת חסינותם של חה"כ חזן וחה"כ גורלובסקי, בעניין הצבעתם הכפולה.

בקובלנות צוטטה כתבה עיתונאית לפיה "יו"ר הוועדה, ח"כ רוני בר-און, סיכם את הדיון באומרו כי 'ההחלטה על פתיחת חקירה משפטית צריכה הייתה להיעשות במשנה זהירות. כניסת המשטרה לכנסת פוגעת באמון הציבור. לא ראוי היה לפתוח בהליך פלילי'".

בקובלנות נטען כי התנגדות החוזרת והנשנית של וועדת הכנסת בראשותו של חה"כ בר-און להסרת חסינותו של חה"כ גורלובסקי, שאף נתקפה על ידי בית המשפט העליון, ולבסוף אף הביאה לשינויו של החוק בעניין, גרמו לנזק תדמיתי עצום לכנסת ולחבריה.

לאישוש טענות אלה צורפה כתבה עיתונאית העוסקת באי הסרת החסינות בדיון החוזר בעניינו של חה"כ גורלובסקי, שכותרתה "מועדון הכנסת' ממשיך לפעול בלי בושח", ונטען כי "בעוד שחלק מחברי הכנסת שהצביעו נגד הסרת החסינות עשו זאת בשל עמדתם המוסרית, היום מסתבר לציבור שמי שעמד בראשם והנהיג את ההתנגדות להסרת החסינות, היה לא פחות מאשר מי שעבר עבירה זהה, ואף לא ציין את עובדת היותו מנוע מלהשתתף בדיון, בשל היותו נתון בניגוד עניינים חריף".

בתגובתו לטענה זו הסביר חה"כ בר-און כי לא פסל עצמו מאחר שבתקופה זאת לא ראה בהתנהלותו בהצבעה מס' 7 התנהלות פסולה, בשל נוכחותה של חה"כ גבריאל במליאה, ועל כן לא זכר אותה כלל, וכי הכל נובע מאותו מצב תודעתי שהיה נתון בו בעת ההצבעה הכפולה, ואשר גרם לו שלא לזכור את האירוע בשל השוליות שיחס לו אז. לדבריו "אם התנהלותי בליל ההצבעות הכפולות הייתה נצרבת בתודעתי כפסולה או בעייתית הייתי מודיע על כך לגורמים המתאימים. לא הייתי נוטל חלק בדיוני הסרת החסינות".

בעדותו בפני הוועדה הביא חה"כ בר-און את דברי היועץ המשפטי לממשלה דאז, אליקים רובינשטיין, שציין אחרי הסרת חסינותו של חה"כ חזן ולפני הדיונים על הסרת חסינותו של חה"כ גורלובסקי, כי התנהלותו של חה"כ בר-און כיו"ר הוועדה היתה תקינה.

במהלך דיוני ועדת האתיקה, עיינה הוועדה בפרוטוקולי ישיבות וועדת הכנסת שעסקו בהסרת חסינותו של חה"כ חזן, בהסרת חסינותו של חה"כ גורלובסקי, ובדיון החוזר שנכפה על ידי בית המשפט העליון בעניינו של חה"כ גורלובסקי.

הוועדה מצאה כי חה"כ בר-און היה עקבי בהתנגדותו להסרת חסינותם של חברי הכנסת, תקף מכיוונים שונים את החלטת היועץ המשפטי לממשלה, ואף נשא נאומים ארוכים ומנומקים בגנותה של ההחלטה לראות בהצבעה הכפולה עבירה פלילית.

יצוין כי בהחלטה בעניינו של חה"כ חזן, הצביע חה"כ בר-און בסופו של דבר בעד הסרת החסינות, אך זאת מפני שחה"כ חזן ביקש בעצמו את הסרת החסינות, וחה"כ בר-און ציין מפורשות שאילולא בקשה זו, לדעתו היה על וועדת הכנסת לסרב להסרת החסינות. בעניינו של חה"כ גורלובסקי, הצביע חה"כ בר-און פעמיים נגד הסרת החסינות, ואף הוביל את ההתנגדות בוועדה לבקשתו של היועץ המשפטי לממשלה, על אף קביעותיו של בית המשפט העליון שביטל את ההחלטה הראשונה של וועדת הכנסת.

עוד יוער, כי באחת הישיבות שנערכו בעניינו של חה"כ חזן, קיבל חה"כ נסים זאב מהיו"ר חה"כ בר-און רשות להציע הצעה לסדר היום. חה"כ זאב הציע כי חברי הוועדה ישמעו ישירות את העד המרכזי בפרשה, חה"כ ליצמן. תגובתו של היו"ר חה"כ בר-און היתה: "תודה רבה. הדברים הם חסרי שחר, אין להם שום הצדקה. אני לא רואה בזה אפילו הצעה לסדר. אני מבטל את הזכות שנתתי לך להציע הצעה לסדר".

כאמור לעיל, הוועדה מתקשה לקבל את הסבריו של חה"כ בר-און לפיהם לא זכר את הצבעתו הכפולה וראה בה "עניין שבשגרה" מפני שחה"כ גבריאל היתה נוכחת באולם. הוועדה סבורה כי לאור החלטת וועדת הכנסת האמורה משנת 1996, היה על יו"ר וועדת הכנסת לדעת שלא נהג כשורה כבר בזמן ההצבעות, על אחת כמה וכמה בעת הדיונים בוועדת הכנסת שאירעו לאחר שהפרשה נודעה בציבור, ועל כן ברי שבשלב זה היה עליו לדעת למפרע כי במעשיו היה פסול, וכי הוא מצוי בניגוד עניינים.

הוועדה מצאה לנכון להדגיש כי הימצאותו של חבר וועדה בכנסת בניגוד עניינים, קל וחומר הימצאותו של יו"ר וועדה בניגוד עניינים, בוודאי אם הוא אינו חושף אותו בפני שאר חברי הוועדה, היא עבירה אתית חמורה, וזאת גם בלא בחינה של השאלה אם ניגוד העניינים הביא בפועל לשינוי בעמדותיו של חבר הכנסת, זאת על פי כללים 5 ו-6 לכללי האתיקה של חברי הכנסת. לפיכך, על אף שייטכן שלניגוד העניינים שבו היה מצוי חה"כ בר-און היתה השפעה על עמדותיו בוועדת הכנסת, ועדת האתיקה אינה מוצאת צורך להידרש לשאלה זו, ודי לה בעצם הקביעה כי חבר הכנסת היה מצוי בניגוד עניינים.

החלטת ועדת האתיקה

.6

ועדת האתיקה התלבטה בעניין העונש שראוי שינתן בעקבות מעשיו השונים של חה"כ בר-און בפרשיה זו.

מחד גיסא, אין ספק שחה"כ בר-און עבר עבירות אתיות חמורות, הן בעצם ההצבעה הכפולה, והן בהתנהלותו לאחר הצבעה זו, בחקירת המשטרה, ובניגוד העניינים בו היה מצוי בישיבות וועדות הכנסת שעסקו בהסרת חסינותם של חברי כנסת שביצעו הצבעה כפולה.

כאמור, וועדת האתיקה רואה בנושא קבלת ההחלטות על ידי הכנסת, ההצבעה וההשתתפות בה, את נשמת אפה של הדמוקרטיה ואת לב לבה של העבודה הפרלמנטרית. כל פגיעה בהצבעה או שיבוש סדרי ההצבעה על ידי חבר הכנסת, גם אם נעשו כתוצאה מאי הבנה, נורמה פסולה שאולי נהגו בה חלק מחברי הכנסת, טעות בשיקול הדעת, בלבול או כל סיבה אחרת – מהווים פגיעה חמורה ביותר בדמוקרטיה וסכנה ממשית לקיומה.

יחד עם זאת, חשיפת הסרטון כשש שנים לאחר האירוע, מורה על כשלים שונים של גורמי החקירה שפעלו בכנסת, בפרקליטות ובמשטרה. בידי גורמים אלו היו סרטי ההקלטה בסמוך לאירוע, ומסיבות כלשהן גורמים אלו לא הצליחו לחשוף את ההצבעה הכפולה בסמוך לאירוע, על אף שנדרש היה כי יצפו בכלל ההצבעות באותו הלילה שלגביו נתעוררה הבעייתיות המיוחדת, ויבדקו את כשרותן של כל אחת ואחת מההצבעות.

כשלים אלה אמנם אינם רלוונטיים לעצם סוגיית התנהגותו של ח"כ בראון, אולם בפועל הביאו לכך שוועדת האתיקה נדרשת לעניין בעיתוי בעייתי, כשש שנים לאחר האירוע.
בפרק זמן זה חל שינוי משמעותי בתרבות ההצבעות בכנסת.

כיום ברור למעלה מכל ספק לכל חבר כנסת כי בהצבעה כפולה אין רק עבירה אתית, אלא אף עבירה פלילית, חברי הכנסת נוהרים מכל משמר שלא להצביע במקום חבריהם, ומאז שנת 2003 לא נתגלה אף לא מקרה אחד נוסף של הצבעה כפולה.

ועדת האתיקה סבורה כי נוכח כשלים אלו, ונוכח השינוי העמוק והראוי שהתרחש בנושא זה בקרב חברי הכנסת, הענשתו של חה"כ בר-און בהרחקתו מהמליאה לתקופה מסוימת, שש שנים אחרי האירוע, אינה נדרשת לצורך הרתעתם של חברי הכנסת מלהצביע הצבעה כפולה, שכן כלל חברי הכנסת כבר מודעים לחומרת המעשה ולצדדיו הפליליים.

לדעת ועדת האתיקה, הגבלת זכויותיו של חה"כ בר-און בכנסת ה-18, גם אינה יכולה להוות עונש מתאים ביחס לאותן העבירות האתיות שעבר חה"כ במהלך הכנסת ה-16, ואין בה כדי להעניש את חה"כ בר-און בעונש המקושר באופן של "מידה כנגד מידה" לסוג העבירות ולתקופתן.

לאור כל זאת, החליטה הוועדה להטיל על חה"כ בר-און את העונש החמור ביותר שבסמכותה להטיל, שאין בו כדי לפגוע בזכויותיו כחבר בכנסת הנוכחית. לפיכך, בתוקף סמכותה לפי סעיף 13(ד)(3) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, החליטה ועדת האתיקה להטיל נזיפה חמורה על חה"כ בר-און בגין ההצבעה הכפולה והמשך התנהלותו בפרשיה זו, תוך מתן פומבי לקביעותיה בדבר כלל העבירות האתיות שעבר חה"כ בר-און בתקופה האמורה.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.